

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

รายงานการพัฒนาและทดลองใช้ชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการทดลองใช้ ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนาชุดการสอนเรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อตรวจสอบชุดการใช้ชุดการสอนเรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น
  - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังใช้ชุดการสอนเรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น
  - 2.2 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอน เรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐาน

1. ชุดการสอนเรื่องพืชในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 80/80
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังใช้ชุดการสอน สูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอนเรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบหลังใช้ชุดการสอน เพื่อพัฒนาชุดการสอนเรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น มีดัชนีประสิทธิผล สูงกว่าร้อยละ 56 ของคะแนนเฉลี่ยจากการสอบก่อนใช้ชุดการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาและทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล เทศบาลเมืองทุ่งสง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 223 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก จำนวน 40 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โดยใช้ชุดการสอน เป็นเวลา 20 ชั่วโมง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเรื่องพืชและสัตว์ในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่นของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาทดลอง

1. ชุดการสอน เรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้รายงานสร้างขึ้นจำนวน 5 ชุด โดยได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ครั้งที่ 1 จำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ขั้นตอนในการเรียน ความยากง่ายของเนื้อหา และความเหมาะสมของเวลาต่อกิจกรรมของแต่ละชุดการสอน และได้ปรับปรุงการสอนของชุดการสอนเรียบร้อยแล้วก่อนนำไปใช้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้รายงานสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบหลายตัวเลือก ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก 4.00 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89
3. คู่มือการใช้ชุดการสอน

การใช้คู่มือชุดการสอนมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

  1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนใช้ชุดการสอน (Pre - test) ตรวจสอบผลการสอบและเก็บคะแนนของแต่ละคนไว้
  2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้อ โดยใช้ชุดการสอนที่สร้างขึ้นที่สร้างขึ้น

3. เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามชุดการสอน ครบทั้ง 5 ชุด แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดการสอนอีกครั้ง (Post – test) ตรวจสอบและเก็บคะแนนของ แต่ละคนไว้

4. นำคะแนน Pre - Test , Post – Test มาวิเคราะห์ทางสถิติ

วิธีดำเนินการ

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนใช้ชุดการสอน (Pre - test) ตรวจสอบผลการสอบและเก็บคะแนนของแต่ละคนไว้

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการสอนที่สร้างขึ้นที่สร้างขึ้น

3. เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามชุดการสอน ครบทั้ง 5 ชุด แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดการสอนอีกครั้ง (Post – test) ตรวจสอบผลการสอบและเก็บคะแนนของ แต่ละคนไว้

4. นำคะแนน Pre - Test , Post – Test มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 / 80

2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังใช้ชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบค่าที่ (t – test)

3. ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอน โดยใช้วิธีการของกู๊ดแมน เฟลคเทอร์ และชไนเดอร์ (เผชิญ กิจระการ. 2542 : 1-3 อ้างอิงมาจาก Goodman, Fletcher and Schneider. 1980 : 30-34)

$$\begin{aligned} \text{ดัชนีประสิทธิผล(E.I.)} &= \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}} \\ &= \frac{1,715 - 1,361}{(40 \times 50) - 1,361} \\ &= .5539 \end{aligned}$$

สรุปผลการศึกษาดูงาน

จากการศึกษาค้นคว้า ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 94.75 / 94.92 ดังนั้นชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80 / 80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้ ชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอนเรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .5539 แสดงให้เห็นว่าหลังใช้ชุดการสอน นักเรียนมีความก้าวหน้าร้อยละ 55.39

อภิปรายผลการศึกษาดูงาน

จากการทดลองหาประสิทธิภาพของ ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80/80 ประชากรมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้ชุดการสอนสูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5539 แสดงให้เห็นว่า หลังใช้ชุดการสอนนักเรียนมีความสามารถเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.39 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ทุกประการ แสดงว่า ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเหมาะที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้สร้างเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยเฉพาะตามโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ในกลุ่มวิชาต่างๆ ของโรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล เทศบาลเมืองทุ่งสง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เป็นต้นมา ดังนั้นชุดการสอนที่สร้างขึ้นจึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
2. มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักวิชา โดยนำชุดการสอน ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญการสร้างชุดการสอน จำนวน 5 ท่าน พิจารณารูปแบบ รูปเล่ม เนื้อหา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป และมีการประเมินก่อนนำไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญ

การสอนวิทยาศาสตร์จำนวน 5 ท่าน แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน ในปีการศึกษา 2550 แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะทดลองใช้จริงในปีการศึกษา 2551 และการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา วิรผาคิวัฒน์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้สร้างชุดการสอนเรื่องสารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ 80/80 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ 89.20/84.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้และยังสอดคล้องกับวิเศษ พิงประยูร (2546 : บทคัดย่อ) ได้สร้างชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการหาพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมด้วยรูปแบบ E.A.P. ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนอนุบาลตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำนวน 48 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ 98.27/97.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดและยังสอดคล้องกับ นันทชนก เนื่องจาง (2547 : บทคัดย่อ) สร้างชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวกุ่มแจ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ 88.12/87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และยังสอดคล้องกับ มณีรัตน์ เสมเสวก (2546 : บทคัดย่อ) ได้สร้างชุดการสอนเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดโน) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 86.66/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นไม่ว่าด้านประสิทธิภาพด้านผลสัมฤทธิ์และประสิทธิผลทางการเรียนของชุดการสอน มีประสิทธิภาพ เหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจึงนำไปขยายผลตามโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนเทศบาลวัดโคกสะทอน	เทศบาลเมืองทุ่งสง
2. โรงเรียนเทศบาลวัดท่าแพ	เทศบาลเมืองทุ่งสง
3. โรงเรียนเทศบาลบ้านนาเหนือ	เทศบาลเมืองทุ่งสง
4. โรงเรียนเทศบาลวัดศรีทวี	เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
5. โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง	เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช

6. โรงเรียนเทศบาลวัดมเหยงค์	เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
7. โรงเรียนเทศบาลวัดท่าโพธิ์	เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
8. โรงเรียนเทศบาลวัดท่าโคตร	เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
9. โรงเรียนอนุบาลฉวาง	อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
10. โรงเรียนอนุบาลจังหวัดนครศรีธรรมราช	อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาครั้งนี้

1.1 ก่อนนำชุดการสอนไปใช้ครูต้องทำความเข้าใจขั้นตอนการใช้โดยศึกษารายละเอียด และขั้นตอนการใช้จากคู่มือครูและเตรียมสื่อการสอนให้พร้อม

1.2 ก่อนนำชุดการสอนไปใช้ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเรียน โดยใช้ชุดการสอน และควรเน้นให้นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำและขั้นตอนจากคำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1.3 ในการทดลองครั้งนี้พบว่า ในการสอนด้วยชุดการสอน ชุดการสอนที่ 1 ใช้เวลามากกว่าปกติ ซึ่งมีสาเหตุมาจากนักเรียนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ตลอดจนลักษณะการทำกิจกรรม ครูจึงควรให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

1.4 ชุดการสอนชุดนี้นักเรียนเตรียมต้นลิลาวดี มาจากบ้านเพราะเป็นพืชในท้องถิ่น เพื่อสังเกตลักษณะ ลักษณะของลำต้น ดอก และ ใบ และนักเรียนสามารถสังเกตฝักจากเมล็ดได้ โดยทั่วไปเนื่องจากมีอยู่มากมายในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง นำเสนอสรุปผลการทดลอง ชุดการสอนมีภาระงานที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียมล่วงหน้า เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

1.5 ชุดการสอนชุดนี้นักเรียนเตรียมปลากัดมาจากบ้าน โดยขอจากเพื่อนบ้าน หรือหาซื้อจากร้านขายปลาสวยงาม เพราะเป็นสัตว์ในท้องถิ่นหาได้ง่าย แต่นักเรียนชายแอบเอาปลากัดมากัดกัน และมีการพ่น ครูจึงต้องดูแลอย่างใกล้ชิด

1.6 จากการสังเกตของผู้รายงานพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนที่ครูผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความสุข สนุกสนาน ในการเรียน กล่าวคือ กล่าวแสดงออก ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน การเรียนลักษณะเช่นนี้นักเรียนจะเป็นศูนย์กลางในการ

เรียนอย่างแท้จริง ครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ คอยดูแล และช่วยเหลือเมื่อนักเรียนเกิดข้อสงสัยหรือปัญหา ดังนั้นถ้าหากครูผู้สอนได้มีการจัดเตรียมเนื้อหาของบทเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จะช่วยให้ นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวทางในการศึกษารั้งนี้ไปสร้างชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับชั้นต่าง ๆ และเนื้อหาอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมต่อการสร้างชุดการสอน เพื่อจะได้เป็นการส่งเสริมและหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนที่สร้างขึ้นในด้านต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการนำชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชและสัตว์ในท้องถิ่นที่ผู้รายงานสร้างขึ้น ไปทดลองหาประสิทธิภาพกับนักเรียนหลาย ๆ โรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน เพื่อจะได้ข้อสรุปผลการศึกษาที่กว้างขวางขึ้น.